فەلەکناسی و ئەستێرەناسی لە ڕاگەیاندنی کوردیدا!... هەرێم عمر کاکل

گەر لە ڕاگەیاندنەکانی کوردی (بینراو. بیستراو . خوێنراو) بڕوانێت چەندین دەستەواژەی تێکەڵ بەیەك بەدی دەکەین . بەتایبەتی لەوکاتەی دیاردەیەکی فەلەکی یاخود سروشتی کە پەیوەندی بە هەسارەکەمانەوە هەبێت ڕووبدات . کۆمەڵێك کەس بەچەندین نازناوەوە قسە بۆ دیاردەکە دەکەن . لەکاتێ بۆ ئەوەی بزانین کە کامیان راستی دیاردەی ڕووداوەکەمان بۆ دەردەخات .
گرنگی دان بە لێکۆڵینەوە و زانینی پێك هاتەی ئەستێرەکان و هەسارەکان و گەلەئەستێرەکان و گەردوون, پێی دەوترێت (زانستی فەلەکناسی – Astronomy) وە ئەو کەسەی کە بەدواداچوون و لێکۆڵینەوە لەم بوارە دەکات پێی دەوترێت (فەلەکناس یاخود ئارەزوومەندی فەلەکناسی – Astronomer) . کە زانستێکی کۆنی مرۆڤایەتیە لەسەردەمی سۆمەریەکان و بابلیەکان هاتۆتە کایەوە و کە ئیستاکە لە جیهانی ئەمڕۆکەدا ئەم زانستە گرنگیەکی تایبەتی هەیە و بەردەوامیش دۆزینەوەی گەردوونی زیاتری پێیە بەهۆی ئەو هەوڵدانەی مرۆڤ هەیەتی لەم بوارەدا .
لەلایەکی ترەوە هەر لە کۆنەوە ئەم بوارەی فەلەکناسی تێکەل بە کۆمەڵێك بنەمای خودی مرۆڤ بوو بەگومانی ئەوەی کە هەسارەکان و ئەستێرەکان کاریگەریان لەسەر مرۆڤ هەیە . بەمەش (ئەستێرەناسی – Astrology) هاتە کایەوە ئەو کەسەی کە لەم بوارەش کاردەکات پێی دەوتریت (ئەستێرەناس) کە ئەمەش پشت بە خودی بیرکردنەوەی مرۆڤەکان دەبەستێت گوایە کە هەموو تەنەکانی گەردوون کاریگەریان لەسەر کارو کردەوەکانی مرۆڤ دەبێت وەك پێشهاتێك و هەندی جار تێکەڵ بە لێکدانەوەی بەختی مرۆڤەکان و جادوو کەللوەکان دەگرێتەوە . کەوایە لەمەوە دەردەکەوێت کە ئەستێرەناسی زانست نیە بەڵکو بیرکردنەوەی خودی مرۆڤەکەیە کە خۆی ناو ناوە بە ئەستێرەناس .
لە ئیستای ڕاگەیاندنی کوردیدا زۆر بەداخەوە زۆرێك لە راگەیاندن کاران (فەلەکناسی بە ئەستێرەناسی) ناو دەبەن کاتێك کە هەواڵێك وەرئەگێڕن بۆ زمانی کوردیی . لەم کاتەدا وەك ئەوە وایە کە کۆمەڵگای کوردی لە سەردەمی گەلی مایا بژیێت (ئەو کۆمەڵگایەی کە لەکاتی دیارکەوتنی هەسارەی زوهرە کچێکیان ئەکردە قوربانی گوایە

ئەمە پێویستی پیی هەیە) .
زۆر بەداخەوە لەم پێشکەوتنی تەکنەلۆژیایەی کە بەدەستمانەوەیە و بەردەوام باس دەکرێت . کەچی زۆربەی راگەیاندنەکانی کوردی خەریکی (خەون ناسی و لێکۆڵینەوەی کەللوەکان و ترساندنی تاکی کوردی بە کۆتایی ژیانی هەسارەکەمان و یاخود نزیك بوونەوەی دەنگی گەورەو ...... کۆمەڵێك لە لێکدانەوە ناراستەکان) لەکاتێك نازانرێت ئەم هەواڵانە لە چ سەرچاوەیەکی نادیار وەرئەگیریت و بەناوی فەلەکناسی بڵاو ئەکرێتەوە تەنها بۆ ئەوەی بتوانن پێفرۆشترین و بینەرترین بن لە کۆمەڵگادا بی ئەوەی ئاسەواری ئەم هەڵەیە بزانن لەسەر تاکی کوردیدا کە ئەم هەمووچەواشەکاریە لەپای چی بلاودەکرێتەوە ، پێم وایە ڕاگەیاندنی کوردیمان ئاوا بڕوات هەرگیز تاکی کورد لە مانای (ئەستێرەناسی و فەلەکناسی) تێناگەن و رەنگە بەرەنجامی تری دواکەوتووی بەدواوەبێت .
بەڵام گومانم لەوەدانیە تا پێشکەوتنی زانست و تەکنەلۆژیا بەرەوپێش بچێت ڕاگەیاندن کارلە بواری ئەستێرەناسی و خەون زانی و کەللوناسی زیاتر ئەبن . بەڵام ئایا هەرگیز ئامادەن بڵێن ئیمە (ئەستێرەناس) ین !